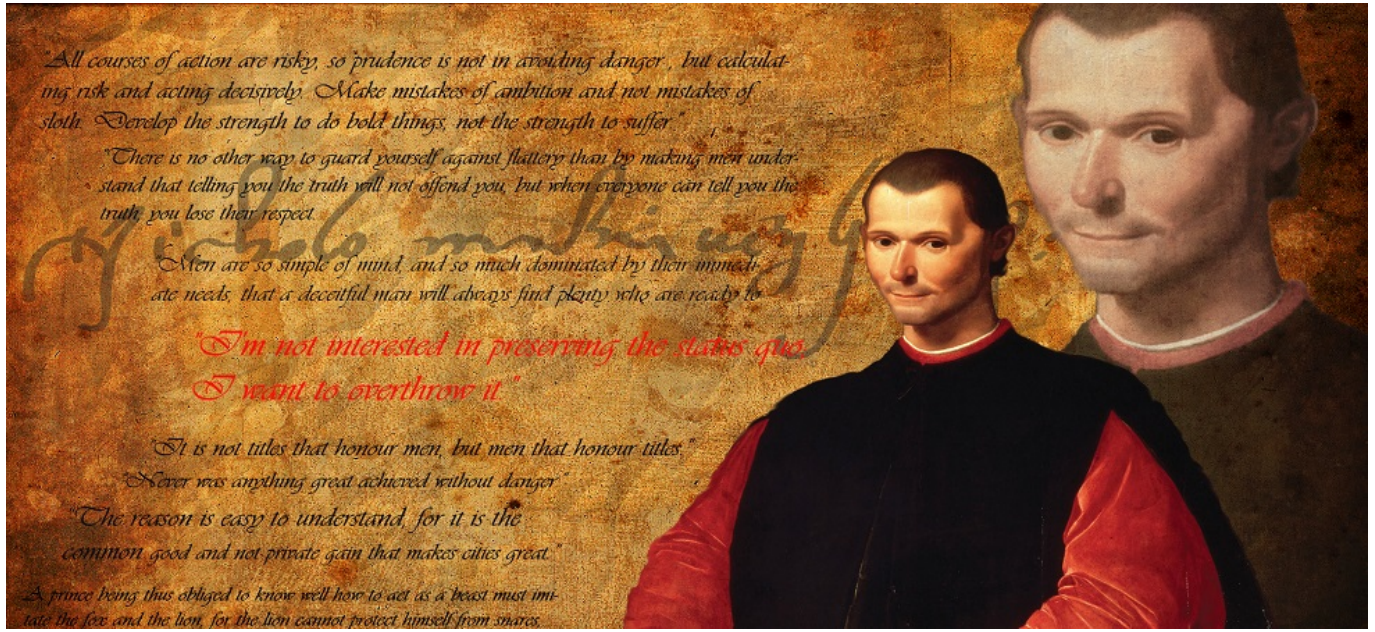

Ηθική της Εξουσίας: Η περίπτωση του Νικολό Μακιαβέλι

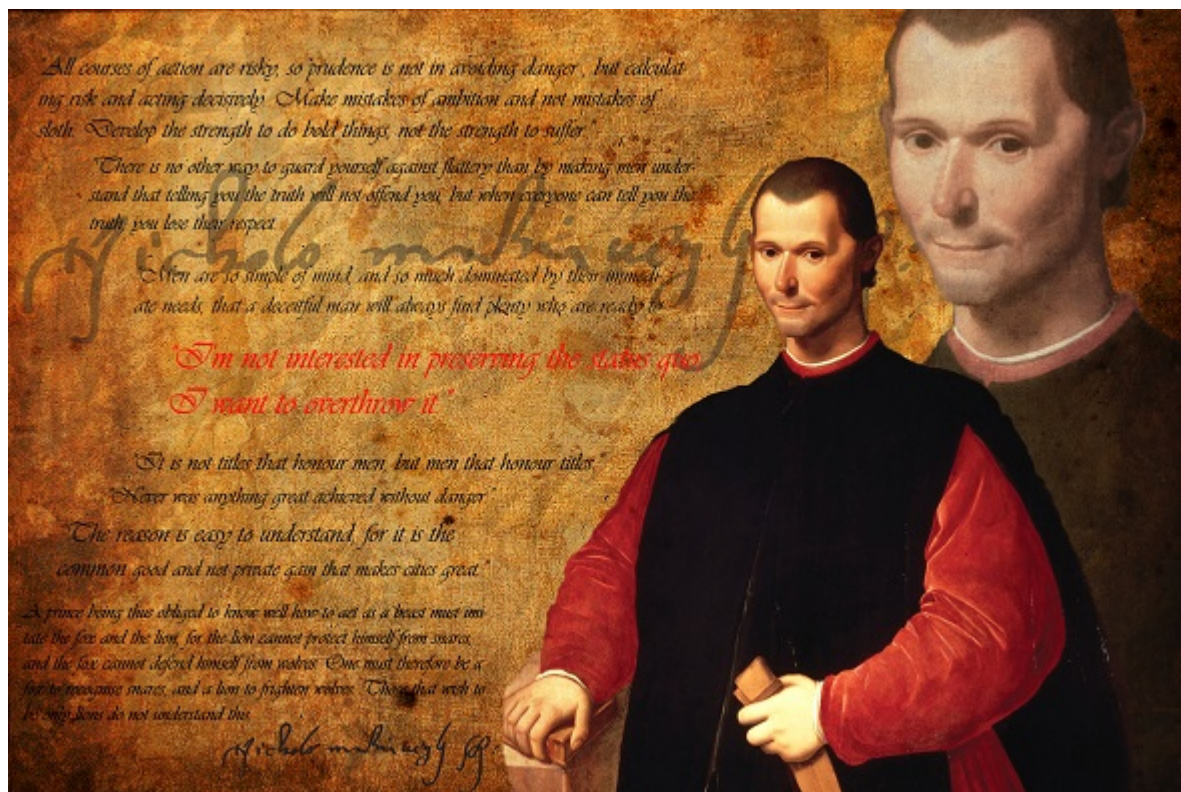
[Ορθοδοξία](#) / [Ηθική](#)

[Αγάπη Παπαδοπούλου, MTh](#)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β 1. Ο NICCOLO MACHIAVELLI ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ << Ο ΗΓΕΜΩΝ >>

Ο Νικολό Μακιαβέλι (1469-1527) ήταν Ιταλός πολιτικός φιλόσοφος. Γεννήθηκε στη Φλωρεντία το 1469. Την εποχή εκείνη η Ιταλία ήταν διαιρεμένη σε ανταγωνιζόμενες πόλεις-κράτη μεταξύ των οποίων και η Ρώμη από τον Πάπα και αντιμετώπιζε τις συνεχείς επεμβάσεις των ισχυρότερων της Ευρώπης.[11] Λαμβάνοντας το αξίωμα του δεύτερου καγκελαρίου της Φλωρεντινής Δημοκρατίας, εργάστηκε ως γραμματέας της αρμόδιας επιτροπής για τη διπλωματία και τον πόλεμο.[12]

Πηγή: divinewhirlwind.deviantart.com/

Έγραψε τον 'Ηγεμόνα' ή αλλιώς τον 'Πρίγκιπα' το 1513. Το έργο του αποτελείται από 26 κεφάλαια και πραγματεύεται θέματα όπως: ποια είναι τα είδη των ηγεμονιών και με ποιους τρόπους κατακτώνται, περί γενναιοδωρίας και φειδούς καθώς και περί σκληρότητας και ευσπλαχνίας, περί εκείνων οι οποίοι ανέβηκαν στην ηγεμονία με εγκλήματα, ποια είναι τα είδη των στρατευμάτων, με ποιόν τρόπο πρέπει οι ηγεμόνες να τηρούν τις υποσχέσεις τους, τί αρμόζει σε έναν ηγεμόνα ώστε να χαιρεί εκτιμήσεως, με ποιόν τρόπο πρέπει να αποφεύγονται οι κόλακες, πόση είναι η δύναμη της τύχης στα ανθρώπινα και με ποιόν τρόπο μπορεί κανείς να της αντιταχθεί. Ο 'Ηγεμόνας' γράφτηκε με τη μορφή επιστολής προς τον επίδοξο ηγέτη Λορέντζο των Μεδίκων (1492-1519), Δούκα του Ουρμπίνο, που τότε ήταν 21 ετών. Πέθανε έξι χρόνια μετά, και έτσι δεν χρειάστηκε τις συμβουλές του Μακιαβέλι.

Πολλοί τον χαρακτηρίζουν απλά κυνικό, διεφθαρμένο και αυταρχικό. Άλλοι τον θεωρούν πατέρα της σύγχρονης πολιτικής επιστήμης. Σύμφωνα με το συγγραφέα ο ηγέτης αποκτά κύρος με το να είναι είτε αληθινός φίλος, είτε πραγματικός εχθρός. Δηλαδή παίρνει θέση, καθαρά υπέρ της μιας ή της άλλης πλευράς. Αυτή η τακτική έχει πολύ περισσότερα πλεονεκτήματα από την απλή ουδετερότητα. Αναφέρει ότι τους αντιπάλους σου ή πρέπει να τους παίρνεις με το μέρος σου ή να τους εκμηδενίζεις. Η πρώτη εντύπωση που δημιουργεί ένας ηγεμόνας είναι αυτή που δίνουν οι άνθρωποι που τον περιστοιχίζουν. Δεν πρέπει ποτέ να αφήνει κανείς να συνεχίζεται μια ανωμαλία για να αποφύγει έναν πόλεμο, γιατί δεν τον

αποφεύγει, αλλά μόνο αλλάζουν οι συνθήκες προς όφελος των αντιπάλων του. Τονίζει ότι ο άνθρωπος είναι καλός μόνο όταν είναι αδύναμος. Επίσης, λέει ότι το κακό πρέπει να γίνεται μια κι έξω, αλλά το καλό σιγά σιγά.

Οι πρίγκιπες και οι κυβερνήσεις είναι μακράν τα πιο επικίνδυνα στοιχεία σε μια κοινωνία. Μια αλλαγή αφήνει την πόρτα ανοιχτή για να μπουν κι άλλες. Ο συγγραφέας αναφέρει ότι γενικά οι άνθρωποι είναι αγνώμονες, ασταθείς και υποκριτές. Προτιμούν να αποφεύγουν τον κίνδυνο και είναι αχόρταγοι για κέρδος. Έναν ηγέτη πρέπει να τον φοβούνται και να τον αγαπούν. Αν δεν γίνεται και τα δύο, τότε καλύτερα μόνο να τον φοβούνται. Ο πόλεμος αρχίζει όταν θέλεις, αλλά δεν τελειώνει όταν θέλεις. Επίσης, επισημαίνει πως οι άνθρωποι έχουν το ελάττωμα, όταν έχει νηνεμία να νομίζουν ότι δεν θα έρθει ποτέ καταιγίδα και δεν προετοιμάζονται. Η τύχη είναι γυναίκα και γι' αυτό ευνοεί αυτόν που την χειρίζεται με τόλμη.

Η αρετή κι ο πλούτος σπάνια πηγαίνουν στον ίδιο άνθρωπο. Ο Μακιαβέλι τονίζει πως η φιλοδοξία είναι τόσο δυνατό πάθος που όσο ψηλά κι αν φτάσει κανείς δεν είναι ικανοποιημένος. Ο καθένας βλέπει αυτό που φαίνεσαι. Λίγοι καταλαβαίνουν αυτό που είσαι. Μόλις κυριαρχήσει σε μια πόλη ένας κυβερνήτης, θα πρέπει να σκεφτεί τι τιμωρίες θα επιβάλλει. Πρέπει να τις επιβάλλει όλες μια κι έξω και να μην τις ανανεώνει κάθε μέρα. Οι άνθρωποι ξεχνούν ευκολότερα το θάνατο του πατέρα τους, παρά την απώλεια της περιουσίας τους.

Για να αποκτήσεις την εξουσία δύο τρόποι υπάρχουν: να την κληρονομήσεις και να την κατακτήσεις. Δύο μέσα υπάρχουν: τα όπλα τα δικά σου και τα όπλα των άλλων. Και δύο προϋποθέσεις υπάρχουν: η τύχη και η ικανότητα. Σύμφωνα με το συγγραφέα με το που θα πας να αλλάξεις τους θεσμούς, θα κάνεις εχθρούς τους πάντες. Μπορείς να αλλάξεις τους θεσμούς ή με την πειθώ ή με τη βία. Οι λαοί δεν έχουν σταθερά ιδανικά. Πιο εύκολα πείθονται από ένα δημαγωγό, παρά κρατάνε σταθερά τα πιστεύω τους. Η κακή χρήση της βίας γίνεται είτε από δειλία του Ηγέτη είτε από ανικανότητα να διοικήσει.

Σε κάθε κοινωνία οι διαθέσεις λαού και ισχυρών είναι μεταξύ τους αντίθετες. Ο λαός λαχταράει να μην κυβερνιέται, ούτε να καταπιέζεται από τους ισχυρούς, ενώ οι ισχυροί λαχταράνε να κυβερνούν και να καταπιέζουν το λαό. Ο Μακιαβέλι αναφέρει πως όταν ο λαός δει πως δεν μπορεί να αντισταθεί στους ισχυρούς, σωρεύει κύρος σε έναν δικό του και με την ανοχή των ισχυρών τον κάνει ηγεμόνα, πιστεύοντας πως είναι καλύτερα να διαφεντεύεται από εκείνον, παρά από τους ισχυρούς. Δεν είναι δυνατό να ικανοποιήσεις τους ισχυρούς χωρίς να βλάψεις το λαό, ενώ αντίθετα μπορείς να ικανοποιήσεις το λαό χωρίς να βλάψεις τους ισχυρούς. Αυτό συμβαίνει επειδή ο σκοπός του λαού είναι πιο αγνός από εκείνον

των ισχυρών και το μόνο που θέλει είναι να έχει την αίσθηση πως δεν καταπιέζεται.

[Συνεχίζεται]

11. Βλ. << Νικολό Μακιαβέλι >>. Αναρτημένο στην ιστοσελίδα <http://www.sansimera.gr/biographies/129>. Ανάκτηση : 12/02/13.

12. Βλ. << Νικολό Μακιαβέλι >>. Αναρτημένο στην ιστοσελίδα http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9D%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BB%CF%8C_%CE%9C%CE%B1%CE%BA%CE
Ανάκτηση : 12/02/13.

<http://bit.ly/1nF3Bzi>